
Sdílená vize, společný postup: silnější Evropa

**Globální strategie zahraniční
a bezpečnostní politiky Evropské unie**

Předmluva Federicy Mogheriniové

vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

místopředsedkyně Evropské komise

Smysl, a dokonce i samotná existence Unie jsou zpochybňovány. Avšak naši občané i celý svět potřebují silnou Evropskou unii více než kdy jindy. Náš širší region čelí větší nestabilitě a nejistotě. Krize uvnitř i vně našich hranic přímo ovlivňují životy našich občanů. V neklidných dobách je silná Unie taková, která uvažuje strategicky, sdílí společnou vizi a jedná společně. A po britském referendu to platí ještě více. Jistěže budeme muset přehodnotit způsob, jímž Unie funguje, ale přesně víme, o co usilovat. Víme, jaké jsou naše zásady, zájmy i priority. Dnes není doba na nejistotu – Unie potřebuje strategii. Potřebujeme sdílet vizi a jednat svorně

Žádná ze zemí Unie není dostatečně silná na to, aby mohla řešit aktuální hrozby sama nebo samotná těžit z příležitostí naší doby, a ani k tomu nemá prostředky. Avšak jako unie téměř půl miliardy občanů máme jedinečný potenciál. Naše diplomatická síť se rozbíhá do všech koutů světa. Z ekonomického hlediska patříme mezi tři světové velmoce. Pro téměř všechny země na světě představujeme největšího obchodního partnera a nejdůležitějšího zahraničního investora. Společně investujeme do rozvojové spolupráce více než zbytek světa dohromady. Zároveň je však jasné, že tohoto potenciálu dosud nevyužíváme v plné míře. Velká většina našich občanů chápe, že za svou roli ve světě musíme kolektivně převzít odpovědnost. Při svých pracovních cestách po celém světě vidím, že naši partneři očekávají, že Evropská unie bude hrát důležitou roli, mimo jiné jako zajišťovatel celosvětové bezpečnosti. Pouze pokud budeme jednat společně a svorně, budeme schopni naplňovat potřeby našich občanů a zajistit, že naše partnerství budou fungovat. A právě to je cílem globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie.

Výrazem „globální“ nemyslíme jen zeměpisnou stránku, ale i širokou škálu politik a nástrojů, které strategie propaguje. Zaměřuje se na vojenské schopnosti a boj proti terorismu, ale i na pracovní příležitosti, inkluzivní společnosti a lidská práva. Zabývá se budováním míru a odolností států a společností v Evropě i jejím okolí. Evropská unie byla vždy hrdá na to, že uplatňuje zásadu měkké síly, a tímto způsobem budeme jednat i nadále, neboť jsme v tomto ohledu nejlepší. Nicméně názor, že Evropa je výhradně „civilní mocností“ přesně nevystihuje vyvíjející se realitu. Evropská unie v současné době například provádí sedmnáct vojenských a civilních operací, v nichž pod vlajkou EU působí tisíce mužů a žen, kteří usilují o mír a bezpečnost – naši i našich partnerů. Z hlediska EU jsou měkká i tvrdá síla úzce provázány.

Strategie usiluje o dosažení ambice, jíž je strategická nezávislost Evropské unie. Ta je nezbytná k podpoře společných zájmů našich občanů i našich zásad a hodnot. Víme však, že tyto priority nemůžeme zrealizovat, stojíme-li osamoceni. A také víme, že nejlépe jich lze dosáhnout prostřednictvím mezinárodního systému založeného na pravidlech a multilateralismu. Teď není doba pro celosvětovou policii ani osamělé válečníky. Naše zahraniční a bezpečnostní politika musí zvládat globální tlaky i místní vývoj situace a musí se umět orientovat v kontextu supervelmocí i stále roztržitějších identit. Naše Unie bude usilovat o posílení partnerů: na jedné straně budeme pokračovat v prohlubování transatlantických vazeb a partnerství s NATO a na straně druhé budeme navazovat styky s novými aktéry a uvažovat o nových formátech. Budeme investovat do regionálních uspořádání a do spolupráce mezi regiony i v jejich rámci. Rovněž se budeme zasazovat o reformovanou globální správu a řízení, které budou schopny čelit výzvám 21. století. Budeme spolupracovat prakticky a zásadově, budeme sdílet globální odpovědnost s našimi partnery a umocňovat jejich silné stránky. Zkušenost nás naučila, že slabé stránky našich sousedů a partnerů jsou i našimi slabými stránkami. A proto budeme investovat do oboustranně výhodných řešení a oprostíme se od klamné představy, že mezinárodní politika může být hrou na vítěze a poražené.

Výše uvedená opatření přinesou prospěch všem členským státům a všem občanům naší unie. Všechny těchto cílů lze dosáhnout, pouze pokud bude Evropa skutečně jednotná a oddaná své myšlence. Propojit všechny naše kultury v zájmu naplnění společných cílů a kolektivních zájmů představuje v každodenním životě nejen nelehký úkol, ale i naši nejsilnější stránku – právě rozmanitost nám dává sílu.

Naše zájmy jsou rozhodně společnými evropskými zájmy a jediný možný způsob, jak je lze naplnit, je společnými silami. Právě proto neseme kolektivní zodpovědnost za to, aby byla naše Unie silnější. Z hlediska evropských občanů je zapotřebí, aby členské státy sdílely společnou metu a naše politiky byly soudržné. Nestabilní svět vyžaduje, aby Evropská unie byla sebejistější a odpovědnější a její zahraniční a bezpečnostní politika byla zaměřena na venkovní svět a na budoucnost. Tato globální strategie nás povede při našem každodenním úsilí o vytvoření takové Unie, která skutečně naplňuje potřeby, očekávání a ambice svých občanů, která je založena na úspěchu v podobě 70 let míru a která je dostatečně silná na to, aby přispívala k míru a bezpečnosti v našem regionu i na celém světě.

Potřebujeme silnější Evropu. Je třeba ji vybudovat v zájmu našich občanů, stejně jako s ohledem na očekávání v dalších částech světa.

Žijeme v časech existenciální krize, uvnitř Evropské unie i mimo ni. Naše Unie je ohrožena. Náš evropský projekt, který v bezprecedentní míře přinesl mír, prosperitu a demokracii, je zpochybňován. Na východ od nás došlo k narušení bezpečnostního pořádku, zatímco severní Afriku a Blízký východ stejně jako Evropu samotnou sužuje terorismus a násilí. V některých částech Afriky dosud hospodářský růst zaostává za demografickým vývojem, roste bezpečnostní napětí v Asii, přičemž další problémy přináší změna klimatu. Dnešní doba je však také dobou mimořádných příležitostí. Celosvětový růst, mobilita a technologický pokrok nám společně s našimi prohlubujícími se partnerstvími umožňují prosperovat a napomáhají rostoucímu počtu lidí, aby se vymanili z chudoby a žili déle a svobodněji. Na cestě tímto obtížným, rostoucí měrou propojeným, zpochybňovaným a složitým světem se budeme řídit našimi společnými zájmy, zásadami a prioritami. Opírajíce se o hodnoty zakotvené ve Smlouvách a o naše mnohé přednosti a historické úspěchy budeme jednotně přistupovat k budování silnější Unie naplňující svoji kolektivní úlohu ve světě.

1. Naše společné zájmy a zásady

Evropská unie bude podporovat **mír** a zajistí **bezpečnost** svých občanů a svého území. Vnitřní a vnější bezpečnost zůstávají trvale propojeny: bezpečnost v našich zemích závisí na míru za jejich hranicemi.

EU zvýší **prosperitu** svých občanů. Prosperita musí být sdílená a vyžaduje splnění cílů udržitelného rozvoje na celém světě, včetně Evropy. Prosperita Unie rovněž závisí na otevřeném a spravedlivém mezinárodním hospodářském systému a na udržitelném přístupu ke globálním obecně sdíleným statkům.

EU bude podporovat odolnost svých **demokratických systémů**. Důsledné uplatňování našich hodnot bude určujícím faktorem pro naši důvěryhodnost a vliv navenek.

EU bude prosazovat **světový pořádek založený na pravidlech**. Je v našem zájmu prosazovat dohodnutá pravidla o poskytování globálních veřejných statků a přispívat k míru a udržitelnosti v celosvětovém měřítku. EU bude prosazovat světový pořádek založený na pravidlech, jehož klíčovou zásadou bude multilateralismus a v němž bude hlavní úloha náležet Organizaci spojených národů.

Budeme se řídit jasnými zásadami. Ty vycházejí z realistického posouzení aktuálního strategického prostředí, stejně jako z idealistické snahy o lepší svět. Naše vnější činnost se v následujících letech bude řídit zásadovým pragmatismem.

Ve složitějším světě musíme být **jednotní**. Pouze společná síla opravdové unie může jejím občanům zajistit bezpečnost, prosperitu a demokracii a pozitivně ovlivnit svět.

V rostoucí měrou propojeném světě bude EU **spolupracovat** s ostatními. Unie nemůže zdvihnout padací most, aby odvrátila vnější hrozby. V zájmu prosazování bezpečnosti a prosperity našich občanů a v zájmu ochrany našich demokratických systémů se prostřednictvím interakce s okolním světem postavíme čelem k realitě vzájemné závislosti, se všemi příležitostmi, výzvami a obavami, jež tato závislost přináší.

V nadále zpochybňovaném světě se EU bude řídit silným smyslem pro **odpovědnost**. Budeme postupovat odpovědně v celé Evropě i v sousedních regionech na východě a na jihu. Budeme jednat na celosvětové úrovni s cílem řešit základní příčiny konfliktů a chudoby a prosazovat lidská práva.

EU bude odpovědným globálním aktérem, ale tato odpovědnost musí být sdílená. Odpovědnost se těsně pojí s posilováním kvality našich vnějších **partnerství**. V rámci úsilí o dosažení našich cílů budeme navazovat kontakty se státy, regionálními subjekty a mezinárodními organizacemi. Budeme spolupracovat s klíčovými partnery, s podobně smýšlejícími zeměmi a regionálními uskupeními. Prohloubíme naše partnerství s občanskou společností a soukromým sektorem jako klíčovými aktéry v propojeném světě.

2. Priority naší vnější činnosti

Za účelem prosazování společných zájmů a při dodržování jasných zásad bude EU sledovat pět priorit.

Bezpečnost naší Unie: Globální strategie EU začíná na domácí úrovni. Unie umožňuje občanům požívat nebývalé bezpečnosti, demokracie a prosperity. Ovšem v současné době jsou obyvatelé i území EU ohroženi terorismem, hybridními hrozbami, ekonomickou volatilitou, změnou klimatu a energetickou nejistotou. Pro schopnost Evropy prosazovat mír a bezpečnost uvnitř svých hranic i mimo ně je důležité dosáhnout příslušné míry ambicí a strategické nezávislosti. Budeme proto posilovat úsilí v oblasti obrany, kybernetické bezpečnosti, boje proti terorismu, energetiky a strategické komunikace. Členské státy musejí své závazky týkající se vzájemné pomoci a solidarity zakotvené ve Smlouvách proměnit v praktické kroky. EU zvýší míru, v níž přispívá k evropské kolektivní bezpečnosti, a bude těsně spolupracovat se svými partnery, v první řadě s NATO.

Odolnost států a společností na východě a na jihu: Je v zájmu našich občanů, abychom investovali do odolnosti států a společností na východě s dosahem až do Střední Asie a na jihu až do střední Afriky. V rámci stávající politiky rozšíření EU má pro posílení odolnosti zemí západního Balkánu a Turecka klíčový význam věrohodný proces přistoupení založený na přísných a spravedlivých podmínkách. Mnoho lidí si přeje navázat s Uníí užší vztahy v rámci evropské politiky sousedství: naše trvalá atraktivita může v těchto zemích podnítit transformaci. Avšak odolnost je prioritou také v jiných zemích, v rámci evropské politiky sousedství i mimo něj. EU bude podporovat různé způsoby zvyšování odolnosti, se zaměřením na nejnaléhavější případy vládní, hospodářské, sociální a klimatické/energetické nestability, a bude vyvíjet účinnější migrační politiky pro Evropu i její partnery.

Integrovaný přístup ke konfliktům: V případě násilných konfliktů jsou ohroženy naše společné životní zájmy. EU se bude prakticky a v souladu se zásadami věnovat budování míru a prostřednictvím integrovaného přístupu bude prosazovat lidskou bezpečnost. Je nezbytné uplatňovat „komplexní přístup ke konfliktům a krizím“ na základě soudržného využívání všech politik, jež má EU k dispozici. Význam a oblast působnosti tohoto „komplexního přístupu“ však budou dále rozšířeny. EU bude působit ve všech fázích cyklu konfliktu, a bude tudíž jednat urychleně v oblasti prevence, odpovědně a rozhodně reagovat na krize a investovat do stabilizace a zamezí předčasnému ukončení činnosti v případech, kdy vypukne krize nová. EU bude působit na různých úrovních správy: konflikty, které probíhají například v Sýrii a v Libyi, vykazují místní, celostátní, regionální a celosvětový rozměr, přičemž všemi těmito rozměry je třeba se zabývat. V neposlední řadě je třeba konstatovat, že žádný z těchto konfliktů nevyřešíme sami.

Udržitelného míru lze dosáhnout pouze prostřednictvím komplexních dohod založených na rozsáhlých, hlubokých a trvalých regionálních a mezinárodních partnerstvích, jež bude EU prosazovat a podporovat.

Kooperativní regionální uspořádání: Ve světě, jímž zmítají globální tlaky a zpětné reakce místní povahy, nabývá na významu regionální dynamika. Dobrovolné formy regionální správy umožňují státům a národům lépe zvládnout obavy v oblasti bezpečnosti, využít ekonomických přínosů globalizace, plněji prezentovat vlastní kulturu a identitu a ovlivnit dění ve světě. Taková jsou i základní východiska EU, pokud jde o náš vlastní mír a rozvoj ve 21. století, a z tohoto důvodu budeme podporovat kooperativní regionální uspořádání na celém světě. V různých regionech – v Evropě, v oblasti Středomoří, na Blízkém východě a v Africe, napříč Atlantským oceánem severním i jižním směrem, v Asii i v oblasti Arktidy – bude činnost EU vycházet z konkrétních cílů.

Globální správa a řízení pro 21. století: EU usiluje o celosvětový pořádek, který vychází z mezinárodního práva a který zajišťuje dodržování lidských práv, udržitelný rozvoj a trvalý přístup ke globálním veřejným statkům. Tento závazek představuje úsilí o změnu, nikoli o prosté zachování stávajícího systému. EU bude usilovat o silnější OSN, která bude základem mnohostranného pořádku založeného na pravidlech, a bude připravovat globálně koordinované reakce s mezinárodními a regionálními organizacemi, státy a nestátními subjekty.

3. Od vize k akci

Pro dosažení našich priorit přistoupíme k soudržné mobilizaci našich jedinečných sítí, našeho hospodářského významu a všech nástrojů, které máme k dispozici. Abychom své cíle splnili, musíme společně investovat do vytvoření důvěryhodné, pohotové a spojené Unie.

Důvěryhodná Unie: Pro vytvoření zodpovědného vztahu se světem má důvěryhodnost zásadní význam. Důvěryhodnost EU závisí na naší jednotě, na našich mnoha úspěších, na naší přetrvávající atraktivitě, na účinnosti a soudržnosti našich politik a na dodržování našich hodnot. Silnější Unie rovněž vyžaduje investice do všech rozměrů zahraniční politiky. Neodkladně je třeba investovat zejména do oblastí bezpečnosti a obrany. Pro účely reakcí na vnější krize, budování kapacit našich partnerů a zaručení bezpečnosti Evropy je nutné disponovat plným spektrem obranných schopností. Členské státy jsou i nadále nezávislé ve svém rozhodování o obranných otázkách: avšak pro získání a zachování mnohých z těchto schopností se musí stát normou obranná spolupráce. EU bude obrannou spoluprací systematicky podporovat a bude usilovat o vytvoření pevného evropského obranného průmyslu, jenž je nezbytný, mají-li být rozhodování i praktické kroky Evropy nezávislé.

Pohotová Unie: Naše diplomatická činnost musí plně vycházet z Lisabonské smlouvy. Schopnost společné bezpečnostní a obranné politiky pohotově reagovat musí být posílena. Měla by být zvážena posílená spolupráce mezi členskými státy, která by mohla nabýt strukturovanější podoby a plně využít potenciálu Lisabonské smlouvy. Rovněž rozvojová politika musí být flexibilnější a v lepším souladu s našimi strategickými prioritami.

Propojená Unie: Musíme být jednotnější v oblasti našich vnějších politik, jak ve vztazích mezi členskými státy a orgány EU, tak i pokud jde o vnitřní a vnější rozměr našich politik. Tato otázka je zvláště důležitá z hlediska provádění cílů udržitelného rozvoje a z hlediska migrace i bezpečnosti, zejména boje proti terorismu. Napříč politickými odvětvími a orgány rovněž musíme systematicky začleňovat otázky lidských práv a rovnosti žen a mužů.

Tato strategie se opírá o vizi a ambici silnější Unie, která je ochotna a schopna zajistit významný přínos v celosvětovém měřítku. Naši občané si zaslouží skutečnou Unii, která zodpovědnou angažovaností a v partnerství s ostatními prosazuje naše společné zájmy. Nyní je na nás, abychom tyto cíle proměnili v realitu.

Potřebujeme silnější Evropu. Je třeba ji vybudovat v zájmu našich občanů, stejně jako s ohledem na očekávání v dalších částech světa.

Žijeme v časech existenciální krize, uvnitř Evropské unie i mimo ni. Naše Unie je ohrožena. Náš evropský projekt, který v bezprecedentní míře přinesl mír, prosperitu a demokracii, je zpochybňován. Na východ od nás došlo k narušení evropského bezpečnostního pořádku, zatímco severní Afriku a Blízký východ stejně jako Evropu samotnou sužuje terorismus a násilí. V některých částech Afriky dosud hospodářský růst zaostává za demografickým vývojem, roste bezpečnostní napětí v Asii, přičemž další problémy přináší změna klimatu. Dnešní doba je však také dobou mimořádných příležitostí. Celosvětový růst, mobilita a technologický pokrok nám společně s našimi prohlubujícími se partnerstvími umožňují prosperovat a napomáhají rostoucímu počtu lidí, aby se vymanili z chudoby a žili déle a svobodněji. Na cestě tímto obtížným, rostoucí měrou propojeným, zpochybňovaným a složitým světem se budeme řídit našimi společnými zájmy, zásadami a prioritami. Opírajíce se o hodnoty zakotvené ve Smlouvách a o naše mnohé přednosti a historické úspěchy budeme jednotně přistupovat k budování silnější Unie naplňující svoji kolektivní úlohu ve světě.

1. Globální strategie na podporu zájmů našich občanů

Naše zájmy a hodnoty jsou vzájemně spjaté. Naším zájmem je prosazovat naše hodnoty ve světě. A naše základní hodnoty se současně promítají do našich zájmů. Zásadními zájmy, z nichž vychází naše vnější činnost, jsou mír a bezpečnost, prosperita, demokracie a světový pořádek založený na pravidlech.

Mír a bezpečnost

Evropská unie bude podporovat mír a zajistí bezpečnost svých občanů a svého území. To znamená, že Evropané na základě spolupráce s partnery musí disponovat nezbytnými schopnostmi, aby se mohli bránit a plnit své závazky ohledně vzájemné pomoci a solidarity, jež jsou zakotveny ve Smlouvách. Trvale propojeny zůstávají vnitřní a vnější bezpečnost: předpokladem bezpečnosti v našich zemích je souběžný zájem o mír v našich sousedních a okolních regionech. K tomu se pak pojí obecnější zájem, co se týče předcházení konfliktům, podpory lidské bezpečnosti, řešení základních příčin nestability a budování bezpečnějšího světa.

Prosperita

EU zvýší prosperitu svých občanů. To znamená, že bude podporovat růst, zaměstnanost, rovnost a bezpečné a zdravé prostředí. Prosperující Unie je základem silnější Evropy ve světě, přičemž prosperita musí být sdílená a vyžaduje splnění cílů udržitelného rozvoje na celém světě, včetně Evropy. Vzhledem k tomu, že světový růst budou v blízké budoucnosti podle očekávání zaznamenávat v převážně míře země mimo EU, bude se naše prosperita navíc stále více odvíjet od obchodu a investic: prosperita Unie závisí na silném vnitřním trhu a otevřeném mezinárodním hospodářském systému. Máme zájem na spravedlivých a otevřených trzích, na utváření celosvětových hospodářských a environmentálních pravidel a na udržitelném přístupu ke globálním sdíleným statkům prostřednictvím otevřených námořních, pozemních, vzdušných a kosmických tras. S ohledem na digitální revoluci naše prosperita závisí rovněž na volném toku informací a globálních hodnotových řetězcích, jež usnadňuje svobodný a bezpečný internet.

Demokracie

EU bude podporovat odolnost svých demokratických systémů a jednat v souladu s hodnotami, jež stály u jejího zrodu a vývoje. Patří k nim mimo jiné dodržování a podpora lidských práv, základních svobod a právního státu, stejně jako spravedlnost, solidarita, rovnost, nediskriminace, pluralita a respektování rozmanitosti. Důsledné uplatňování našich hodnot uvnitř Unie bude určujícím faktorem pro naši důvěryhodnost a vliv navenek. V zájmu zachování kvality našich demokratických systémů budeme dodržovat vnitrostátní, evropské a mezinárodní právní předpisy ve všech oblastech, od migrace a azylu až po energetiku, boj proti terorismu a obchod. Dodržování našich hodnot je dáno právními předpisy, je ale rovněž záležitostí etiky a identity.

Světový pořádek založený na pravidlech

EU bude prosazovat světový pořádek založený na pravidlech, jehož klíčovou zásadou bude multilateralismus a v němž bude hlavní úloha náležet Organizaci spojených národů. Jsme unií středně velkých a malých zemí, a proto je v našem společném evropském zájmu čelit světu společně. Díky síle, kterou dohromady představujeme, můžeme prosazovat dohodnutá pravidla, bránit tak politice vedené z pozice síly a přispívat k pokojnému, spravedlivému a prosperujícímu světu. Jasným dokladem této skutečnosti je jaderná dohoda s Íránem. Jedinou zárukou míru a bezpečnosti doma i v zahraničí je multilaterální řád vycházející z mezinárodního práva, včetně zásad Charty OSN a Všeobecné deklarace lidských práv. Světový pořádek založený na pravidlech plně uvolní potenciál prosperující Unie s otevřenými ekonomikami a hlubokými globálními vazbami a ukotví demokratické hodnoty v rámci mezinárodního systému.

2. Zásady, jimiž se řídí naše vnější činnost

Budeme se řídit jasnými zásadami. Ty vycházejí z realistického posouzení strategického prostředí, stejně jako z idealistické snahy o lepší svět. Při proplouvání mezi Skyllou izolacionismu a Charybdou unáhleného intervencionismu se bude EU angažovat ve světě a bude projevovat odpovědnost vůči ostatním a vnímavost k nepředvídaným situacím. Naše vnější činnost se v následujících letech bude řídit zásadovým pragmatismem.

Jednota

Ve stále složitějším světě, v němž dochází k přesunům v rámci globálního uspořádání sil a k jejich rozptylování, musí být EU jednotná. Utváření jednoty nás Evropanů – napříč institucemi, státy a národy – ještě nikdy nebylo tak důležité ani tak naléhavé. Naše jednota ještě nikdy nečelila takovým výzvám. Společně budeme schopni dosáhnout lepších výsledků, než kdyby členské státy jednaly osamoceně nebo nekoordinovaně. Mezi vnitrostátními a evropskými zájmy není žádný rozpor. Naše společné zájmy můžeme prosadit jen v případě, že budeme postupovat a jednat společně. Pouze společná síla opravdové unie může jejím občanům zajistit bezpečnost, prosperitu a demokracii a pozitivně ovlivnit svět. Zájmům našich občanů může nejvíce prospět jednota cílů členských států a všech unijních orgánů, jakož i jednotný postup spočívající ve společném provádění soudržných politik.

Angažovanost

V rostoucí měrou propojeném světě bude EU navazovat kontakty a spolupracovat s ostatními. S ohledem na globální hodnotové řetězce, nesmírně rychlý technologický pokrok a posilující migraci bude EU plně zapojena do světového trhu a bude spoluutvářet pravidla, jimiž se tento trh řídí. Unie nemůže zdvihnout padací most, aby odvrátila vnější hrozby. Ústup ze světové scény nás pouze ochuzuje o příležitosti, které propojený svět nabízí. Zhoršování životního prostředí a nedostatek zdrojů neznají hranic, stejně jako nadnárodní trestná činnost a terorismus. Vnější aspekty nelze oddělovat od aspektů vnitřních. Vnitřní politiky se ve skutečnosti často zabývají pouze následky externí dynamiky. Se vzájemnou závislostí, spolu se všemi příležitostmi, výzvami a obavami, jež přináší, se vyrovnáme tím, že se budeme angažovat v širším světě a budeme s ním spolupracovat.

Odpovědnost

V nadále zpochybňovaném světě bude EU uplatňovat silný smysl pro odpovědnost. Pro řešení krizí neexistuje žádný kouzelný proutek, ani žádný přehledný návod, podle něž by bylo možno vnucovat řešení někomu jinému. Odpovědná angažovanost však může vést k pozitivním změnám. Budeme proto neprodleně konat, abychom předcházeli násilným konfliktům, budeme schopni a připraveni odpovědně, byť rozhodně reagovat na krize, usnadňovat dohody, s nimiž se ztotožní dotyčné strany na místní úrovni, a budeme činit dlouhodobé závazky. Odpovědnost budeme přijímat převážně v Evropě a okolních regionech, přičemž ve vztahu ke vzdálenějším oblastem budeme usilovat o cílenou angažovanost. Budeme jednat na celosvětové úrovni s cílem řešit základní příčiny konfliktů a chudoby a zasazovat se o nedělitelnost a univerzálnost lidských práv.

Partnerství

EU bude odpovědným globálním aktérem, ale tato odpovědnost musí být sdílená a vyžaduje, abychom investovali do našich partnerství. Hlavní zásadou, jíž se budeme řídit při prosazování světového pořádku založeného na pravidlech, bude spoluodpovědnost. V rámci úsilí o dosažení našich cílů budeme navazovat kontakty se státy, regionálními subjekty a mezinárodními organizacemi. Budeme spolupracovat s klíčovými partnery, s podobně smýšlejícími zeměmi a regionálními uskupeními. Selektivně budeme uzavírat partnerství s aktéry, jejichž spolupráce je nezbytná pro zajištění globálních veřejných statků a řešení společných výzev. Prohloubíme naše partnerství s občanskou společností a soukromým sektorem jako klíčovými aktéry v propojeném světě. Budeme tak činit prostřednictvím dialogu a podpory, ale rovněž prostřednictvím inovativnějších forem angažovanosti.

3. Priority naší vnější činnosti

V zájmu prosazování svých společných zájmů a při dodržování jasných zásad budeme sledovat pět obecných priorit.

3.1 Bezpečnost Unie

Globální strategie EU začíná doma. Unie po desetiletí umožňovala občanům, aby požívali nebyvalé bezpečnosti, demokracie a prosperity. Na těchto úspěších budeme stavět i v následujících letech. V současné době naše obyvatele a území ohrožuje terorismus, hybridní hrozby, změna klimatu, ekonomická volatilita a energetická nejistota. Politika strachu zpochybňuje evropské hodnoty a evropský způsob života. Pro zachování a rozvoj toho, co bylo doposud dosaženo, je rozhodující provést zásadní změnu. V zájmu zajištění naší bezpečnosti, prosazování naší prosperity a ochrany našich demokratických systémů posílíme oblast bezpečnosti a obrany při plném dodržování lidských práv a zásad právního státu. Musíme proměnit naše závazky týkající se vzájemné pomoci a solidarity v konkrétní opatření a více přispět k evropské kolektivní bezpečnosti prostřednictvím činnosti orientované pěti směry.

Bezpečnost a obrana

Jakožto Evropané musíme převzít větší odpovědnost za vlastní bezpečnost. Musíme být připraveni a schopni zabraňovat vnějším hrozbám, reagovat na ně a chránit se před nimi. Jelikož úkolem NATO je chránit své členy, z nichž většinu tvoří evropské země, před útokem zvenčí, musí být Evropané lépe vybaveni, vyškoleni a organizováni, aby rozhodujícím způsobem přispěli k tomuto kolektivnímu úsilí a mohli v případě potřeby jednat samostatně. Pro schopnost Evropy podporovat mír a zajistit bezpečnost uvnitř svých hranic i mimo ně je důležité dosáhnout příslušné míry ambicí a strategické nezávislosti.

Evropané musí být schopni chránit Evropu, reagovat na vnější krize a napomáhat při rozvoji bezpečnostních a obranných schopností našich partnerů plněním těchto úkolů ve spolupráci s druhými. Kromě řešení vnějších krizí a budování kapacit by EU měla být rovněž schopna pomáhat při ochraně svých členů, kteří o to požádají, jakož i svých orgánů. To znamená dostát svým závazkům v oblasti vzájemné pomoci a solidarity a patří sem řešení problémů, které mají jak vnitřní, tak i vnější rozměr, jako jsou terorismus, hybridní hrozby, kybernetická a energetická bezpečnost, organizovaná trestná činnost a správa vnějších hranic. Například mise a operace v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) lze provádět v součinnosti s evropskou pohraniční a pobřežní stráží a specializovanými agenturami EU na posílení ochrany hranic a námořní bezpečnosti s cílem zachránit více životů, bojovat proti přeshraniční trestné činnosti a rozbít sítě převaděčů.

Pokud jde o kolektivní obranu, je NATO pro většinu členských států i nadále základním rámcem. Vztahy mezi EU a NATO se zároveň nedotýkají bezpečnostní a obranné politiky těch členských států, které členy NATO nejsou. EU proto spolupráci se Severoatlantickou aliancí prohloubí při zajištění doplňkovosti, součinnosti a plného dodržování institucionálního rámce, začlenění a rozhodovací samostatnosti obou organizací. V této souvislosti je třeba posílit EU jakožto bezpečnostní společenství: evropské bezpečnostní a obranné úsilí by mělo EU umožnit, aby jednala samostatně, přičemž by mělo rovněž přispívat k provádění činností ve spolupráci s NATO. Důvěryhodnější evropská obrana je nezbytná také v zájmu zdravého transatlantického partnerství se Spojenými státy.

Členské státy potřebují technologické a průmyslové prostředky k získání a udržení kapacit, které podpoří jejich schopnost jednat samostatně. Zatímco obranná politika a výdaje na obranu zůstávají výsadou členských států, žádný členský stát si nemůže dovolit přistupovat k této otázce individuálně: to vyžaduje koordinované úsilí a spolupráci. Prohloubení spolupráce v oblasti obrany přináší interoperabilitu, účinnost, účelnost a důvěru: to zvyšuje objem výdajů na obranu. Rozvoj a zachování obranných schopností vyžaduje investice i optimalizaci využívání vnitrostátních zdrojů prostřednictvím prohloubené spolupráce.

EU bude členským státům nápomocna a bude intenzivněji přispívat k evropské bezpečnosti a obraně v souladu se Smlouvami. Postupná synchronizace a vzájemné přizpůsobení vnitrostátních cyklů obranného plánování a postupů v oblasti rozvoje schopností mohou posílit strategickou konvergenci mezi členskými státy. Finanční prostředky Unie na podporu výzkumu a technologií v oblasti obrany a nadnárodní spolupráce, jakož i plné využití potenciálu Evropské obranné agentury, jsou základními předpoklady evropského bezpečnostního a obranného úsilí podpořeného silným evropským obranným průmyslem.

Boj proti terorismu

Na evropském území i jinde byly spáchány závažné teroristické útoky. Zásadní význam má zvýšení investic a solidarita v oblasti boje proti terorismu. Budeme proto podporovat větší sdílení informací a spolupráci zpravodajských služeb mezi členskými státy a agenturami EU. To vyžaduje sdílené záznamy o násilném extremismu, teroristických sítích a zahraničních teroristických bojovnících, jakož i monitorování a odstraňování nezákonného obsahu ze sdělovacích prostředků. EU bude zároveň v případě útoků podporovat rychlé zotavení členských států prostřednictvím zvýšeného úsilí v oblasti zabezpečení dodávek, ochrany kritické infrastruktury a posilování dobrovolného rámce pro řešení kybernetických krizí. V zájmu boje proti násilnému extremismu zintenzivníme činnost v oblasti vzdělávání, komunikace, kultury, mládeže a sportu. Budeme vyvíjet úsilí zaměřené na boj proti radikalizaci rozšířením našeho partnerství s občanskou společností,

sociálními partnery, soukromým sektorem a s oběťmi terorismu, jakož i prostřednictvím mezináboženského a mezikulturního dialogu. Ze všeho nejdůležitější je, že EU bude na vnitřní i vnější úrovni naplňovat své hodnoty: to je náš nejlepší prostředek proti násilnému extremismu. Budeme také dále rozvíjet spolupráci v oblasti boje proti terorismu v souladu s lidskými právy, mimo jiné se zeměmi severní Afriky, Blízkého východu, západního Balkánu a s Tureckem, a spolupracovat s partnery po celém světě s cílem sdílet osvědčené postupy a rozvíjet společné programy pro boj proti násilnému extremismu a radikalizaci.

Kybernetická bezpečnost

EU se více zaměří na kybernetickou bezpečnost, vybaví EU a bude pomáhat členským státům při ochraně před kybernetickými hrozbami při zachování otevřeného, svobodného a bezpečného kyberprostoru. To zahrnuje posílení technologických schopností zaměřených na omezení hrozeb a na odolnost kritické infrastruktury, sítí a služeb a na snížení kyberkriminality. Znamená to podporovat inovativní systémy v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT), které zaručí dostupnost a integritu údajů a zároveň zajistí bezpečnost v evropském digitálním prostoru prostřednictvím vhodných politik týkajících se místa uchování údajů a certifikace digitálních produktů a služeb. To vyžaduje začlenění otázek týkajících se kybernetiky do všech oblastí politik, posílení kybernetických prvků v rámci misí a operací SBOP a další rozvoj platform pro spolupráci. EU bude podporovat politickou, operativní a technickou spolupráci v oblasti kybernetického prostoru mezi členskými státy, zejména v otázkách analýzy a zvládnutí následků, a prosazovat společná hodnocení mezi strukturami EU a příslušnými institucemi v členských státech. To posílí spolupráci EU v oblasti kybernetické bezpečnosti s klíčovými partnery, jako jsou Spojené státy a NATO. Reakce EU bude rovněž součástí silných partnerství veřejného a soukromého sektoru. Spolupráce a sdílení informací mezi členskými státy, institucemi, soukromým sektorem a občanskou společností může podpořit společnou kulturu v oblasti kybernetické bezpečnosti a zvýšit připravenost na možná narušení kybernetického prostoru a útoky.

Energetická bezpečnost

Energetická unie představuje integrované úsilí o vytvoření vnitřního a vnějšího rozměru evropské energetické bezpečnosti. V souladu s cíli energetické unie bude EU usilovat o diverzifikaci svých energetických zdrojů, tras a dodavatelů, zejména pokud jde o plyn, jakož i o podporu co nejpřísnějších norem v oblasti jaderné bezpečnosti ve třetích zemích. Prostřednictvím naší diplomatické činnosti v oblasti energetiky posílíme vztahy na celosvětové úrovni se spolehlivými producenty a tranzitními zeměmi a podpoříme vytváření infrastruktury, která umožní, aby se na evropské trhy dostaly diverzifikované zdroje. Závazné dohody se třetími zeměmi v oblasti

infrastruktury však mohou mít rozdílný dopad na bezpečnost dodávek v rámci Unie nebo mohou být překážkou pro fungování vnitřního trhu s energií. Proto musí být tyto dohody transparentní a každá nová infrastruktura musí být plně v souladu s platnými právními předpisy EU, včetně třetího energetického balíčku. Na vnitřní úrovni bude EU usilovat o vytvoření plně funkčního vnitřního trhu s energií se zaměřením na udržitelnou energii a energetickou účinnost, a uceleně rozvíjet zpětný tok, propojení soustav a infrastruktury pro skladování zkapalněného zemního plynu (LNG).

Strategická komunikace

EU posílí svou strategickou komunikaci prostřednictvím investic do veřejné diplomacie a jejího sjednocení napříč různými oblastmi s cílem propojit zahraniční politiku EU s občany a lépe o ní informovat naše partnery. Zvýšíme konzistentnost a rychlost při podávání zpráv o našich zásadách a opatřeních. Poskytneme rovněž rychlé a věcné vyvracení dezinformací. Budeme i nadále podporovat otevřené a zvědavé mediální prostředí v EU i mimo ni, a to i ve spolupráci s místními subjekty a prostřednictvím sociálních médií.

3.2 Odolnost států a společností na východě i na jihu

V zájmu našich občanů je investovat do odolnosti států a společností na východě až do Střední Asie a na jihu až do střední Afriky. Nestabilita za našimi hranicemi ohrožuje všechny naše životně důležité zájmy. Naproti tomu odolnost – schopnost států a společností se reformovat, a odolávat tak vnitřním a vnějším krizím a překonávat je – přináší nám a zemím v našich okolních regionech prospěch a představuje základ pro udržitelný růst a dynamickou společnost. EU společně se svými partnery bude proto odolnost v okolních regionech podporovat. Odolný stát je bezpečným státem a bezpečnost má zásadní význam pro prosperitu a demokracii. Ale i opak je pravdou. Pro zajištění udržitelné bezpečnosti budeme podporovat i jiné než státní instituce. Na základě cílů udržitelného rozvoje je odolnost širším pojmem, který zahrnuje všechny jednotlivce a celou společnost. Základem odolného státu je odolná společnost, pro niž jsou příznačné demokracie, důvěra v instituce a udržitelný rozvoj.

Politika rozšíření

O členství v Unii může požádat každý evropský stát uznávající a podporující hodnoty zakotvené v našich Smlouvách. Věrohodná politika rozšíření založená na přísné a spravedlivé podmíněnosti je nenahraditelným nástrojem k posílení odolnosti dotčených zemí, jenž zajišťuje, aby modernizace a demokratizace postupovaly v souladu s přístupovými kritérii. Hodnověrná politika rozšíření je strategickou investicí do bezpečnosti a prosperity Evropy a již významně přispěla k míru v dříve válkou zmítaných oblastech.

V rámci současné politiky rozšíření sdílí EU problémy v oblasti migrace, energetické bezpečnosti, terorismu a organizované trestné činnosti se zeměmi západního Balkánu a Tureckem. Tyto problémy lze řešit pouze společně. Odolnost těchto zemí však nelze považovat za samozřejmost. EU má ve všech těchto zemích jedinečný vliv. Strategickou výzvou EU je proto podpora politické reformy, právního státu, hospodářské konvergence a dobrých sousedských vztahů na západním Balkáně a v Turecku a zároveň soudržná spolupráce napříč různými odvětvími.

Politika EU vůči kandidátským zemím bude i nadále založena na jasném, přísném a spravedlivém procesu přistoupení. Zaměří se nejprve na základní požadavky členství a bude věnovat větší pozornost reformám a obnášet jasnější požadavky týkající se reformy a zpětnou vazbu od Evropské komise a členských států, jakož i od místních občanských společností. Podpora ze strany EU a spolupráce s těmito zeměmi musí nyní zároveň přinést konkrétní výhody a o obou musí být řádně poskytovány informace. Znamená to spolupráci v boji proti terorismu, při reformě bezpečnostního sektoru a v oblasti migrace, infrastruktury, energetiky a klimatu, posílení mezilidských kontaktů a přizpůsobení části pomoci EU za účelem viditelného zlepšení životních podmínek občanů.

Naši susedé

Odolnost státu a společnosti je naší strategickou prioritou v rámci susedství. Mnoho lidí v rámci Evropské politiky susedství (EPS), jak na východě, tak na jihu chce s Unií navázat užší vztahy. Naše trvalá přitažlivost může urychlit transformaci a není namířena proti žádné zemi. Do této skupiny v současné době patří země jako Tunisko nebo Gruzie, jejichž úspěšný přerod v prosperující, mírové a stabilní demokracie by se odrazil v jejich příslušných regionech. Evropská politika susedství znovu potvrdila svůj závazek vůči zemím Východního partnerství a jižního Středomoří, které s námi chtějí rozvíjet užší vztahy. Budeme tyto země podporovat v provádění dohod o přidružení, včetně prohloubených a komplexních zón volného obchodu (DCFTA). Budeme rovněž kreativně uvažovat o dalším prohloubení individuálně uzpůsobených partnerství. Možnosti zahrnují vytvoření hospodářského prostoru se zeměmi provádějícími prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu, rozšíření transevropských sítí a energetického společenství, jakož i budování infrastrukturních a digitálních propojení. Společenské vazby budou rovněž posíleny, a to prostřednictvím zvýšené mobility, kulturních a vzdělávacích výměn, spolupráce v oblasti výzkumu a platform občanské společnosti. Úsilí se zaměří na plnou účast na programech a činnosti agentur EU souběžně se strategickým dialogem, a to s cílem připravit půdu pro další zapojení těchto zemí v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky.

Odolnost je strategickou prioritou na východě i na jihu EU jak v zemích, které usilují o užší vazby s EU, tak v zemích – v rámci Evropské politiky susedství i mimo něj – které o něj zájem nemají.

EU bude podporovat různé způsoby zvyšování odolnosti na východě i na jihu a zaměří se na nejnaléhavější rozměry nestability a na způsoby, v nichž můžeme být zásadním přínosem.

Odolnost v našich okolních regionech

EU bude v okolních regionech prosazovat komplexní přístup ke zvyšování odolnosti. Zatímco represivními státy jsou ve své podstatě z dlouhodobého hlediska nestabilní, existuje mnoho způsobů, jak budovat inkluzivní, prosperující a bezpečné společnosti. Budeme se tedy zabývat specificky uzpůsobenými politikami, které podporují inkluzivní a odpovědnou správu věcí veřejných, jež je zásadní pro boj proti terorismu, korupci a organizované trestné činnosti a pro ochranu lidských práv. Represe potlačuje projevy nespokojenosti a marginalizuje komunity. EU bude proto prosazovat lidská práva prostřednictvím dialogu a podpory, a to i v těch nejsložitějších případech. Budeme vytrvale usilovat o podporu ochrany lidských práv v rámci dlouhodobého úsilí. Budeme pokračovat v přístupech na místní úrovni založených na právech, pokud jde o reformu soudnictví a bezpečnostního a obranného sektoru, a budeme podporovat nestabilní státy v budování kapacit, včetně v oblasti kybernetické bezpečnosti. Prostřednictvím rozvoje, diplomacie a společné bezpečnostní a obranné politiky budeme usilovat o to, abychom zaručili, že naše úsilí o reformu bezpečnostního sektoru podpoří a posílí schopnosti našich partnerů zajistit bezpečnost v rámci právního státu. Budeme spolupracovat s dalšími mezinárodními aktéry a koordinovat naše úsilí v oblasti budování kapacit zejména s OSN a NATO.

Státy jsou odolné, pokud se má společnost stále lépe a má naději v budoucnost. V souladu s cíli udržitelného rozvoje přijme EU společný přístup, pokud jde o humanitární, rozvojovou, migrační, obchodní a investiční politiku a politiky v oblasti infrastruktury, vzdělávání, zdravotnictví a výzkumu, a zároveň zlepší horizontální soudržnost mezi EU a jejími členskými státy. Budeme bojovat proti chudobě a nerovnosti, rozšíříme přístup k veřejným službám a sociálnímu zabezpečení a budeme prosazovat důstojné pracovní příležitosti, zejména pro ženy a mladé lidi. Budeme podporovat prostředí příznivé pro nové hospodářské úsilí, zaměstnanost a začlenění marginalizovaných skupin. Rozvojové fondy by měly urychlit strategické investice prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru a podpořit udržitelný růst, vytváření pracovních míst a přenos dovedností a technologií. Budeme využívat našich obchodních dohod k podpoře udržitelného rozvoje, ochraně lidských práv a správě věcí veřejných založené na pravidlech.

Odolnost společnosti bude posílena prohloubením vztahů s občanskou společností, zejména pokud jde o její úsilí povolat vlády k odpovědnosti. Budeme více komunikovat s kulturními organizacemi, náboženskými komunitami, sociálními partnery a obránci lidských práv a vystupovat proti zmenšování prostoru pro občanskou společnost, k němuž dochází mimo jiné porušováním svobody projevu a sdružování. Pozitivní změny mohou vzejít jen z domácí půdy a jejich realizace

může trvat několik let. Náš závazek vůči občanské společnosti proto bude dlouhodobý. Budeme rozvíjet odolnost společnosti rovněž větším úsilím v oblasti vzdělávání, kultury a mládeže s cílem podpořit pluralismus, soužití a úctu.

V neposlední řadě bude EU usilovat o zvýšení energetické a environmentální odolnosti. Transformace energetiky představuje v našich okolních regionech jednu z hlavních výzev a musí být řádně řešena, aby se zabránilo stupňování sociálního napětí. Změna klimatu a zhoršování stavu životního prostředí případné konflikty ztěžují, neboť mají dopad na desertifikaci, znehodnocování půdy a nedostatek vody a potravin. Stejně jako úsilí o reformu bezpečnostního sektoru mohou i reformní politiky v oblasti energetiky a životního prostředí pomoci partnerským zemím při transformaci energetiky a řešení změny klimatu. Těmito snahami podpoříme liberalizaci energetiky, rozvoj obnovitelných zdrojů energie, zlepšování právní úpravy, přenosy technologií a zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně. Rovněž podpoříme vlády, aby navrhly udržitelná řešení pro produkci potravin a využívání vody a energie prostřednictvím rozvoje, diplomacie a vědecké spolupráce.

Účinnější migrační politika

V rámci naší práce týkající se odolnosti se zaměříme zejména na země původu migrantů a uprchlíků a tranzitní země. Výrazně v těchto zemích posílíme humanitární úsilí, a to s důrazem na vzdělávání, ženy a děti. Spolu se zeměmi původu a tranzitu připravíme na míru společné přístupy k migraci, které se budou týkat rozvoje, diplomacie, mobility, legální migrace, správy hranic, zpětného přebírání a navracení. Se zeměmi původu budeme prostřednictvím rozvoje, svěřenských fondů, preventivní diplomacie a mediace pracovat na odstraňování hlavních příčin vysídlování a předcházení jejich vzniku, na řízení migrace a boji proti přeshraniční trestné činnosti. Budeme podporovat tranzitní země tím, že budeme zlepšovat kapacity pro přijímání osob a poskytování azylu a budeme pracovat na možnostech vzdělávání, odborné přípravy a obživy migrantů. Musíme zastavit nelegální migrační toky zvýšením účinnosti navracení osob, jakož i zajištěním legálních kanálů pro mobilitu osob. Za tímto účelem je třeba posílit a realizovat stávající legální a cyklické kanály migrace. Znamená to rovněž, že je zapotřebí pracovat na efektivnějším společném evropském azylovém systému, který chrání právo žádat o azyl tím, že zaručuje bezpečný, regulovaný a legální vstup uprchlíků, kteří usilují o získání mezinárodní ochrany v EU. Zároveň budeme s našimi mezinárodními partnery pracovat na zajištění sdílené globální odpovědnosti a solidaritě. Navážeme účinnější partnerství v oblasti řízení migrace s agenturami OSN, novými aktéry, regionálními organizacemi, občanskou společností a místními komunitami.

3.3 Integrovaný přístup ke konfliktům a krizím

Stále častěji jsme svědci toho, že v nestabilních státech propukají násilné konflikty. Tyto krize, jakož i nevýslovné násilí a lidské utrpení, které způsobují, ohrožují naše společné životně důležité zájmy. EU se bude praktickým způsobem a v souladu s klíčovými zásadami podílet na budování míru, přičemž své úsilí zaměří na okolní východní a jižní regiony a v jednotlivých případech bude uvažovat i o zapojení ve vzdálenějších oblastech. EU bude prostřednictvím integrovaného přístupu prosazovat lidskou bezpečnost.

Všechny tyto konflikty mají řadu rozměrů – od bezpečnosti po otázku postavení mužů a žen, od správy věcí veřejných po hospodářství. Je nezbytné uplatnit *mnohorozměrný* přístup prostřednictvím využití všech dostupných politik a nástrojů zaměřených na předcházení konfliktům a jejich zvládnutí a řešení. Oblast působnosti tohoto „komplexního přístupu“ však bude dále rozšířena. Žádný z těchto konfliktů nemá rychlé a jednoduché řešení. Ze zkušeností v Somálsku, Mali, Afghánistánu i v jiných zemích vyplývá, že jsou zdoluhavé povahy. EU proto bude uplatňovat přístup spočívající ve *vícero fázích* a bude působit ve všech fázích cyklu konfliktů. Budeme investovat do prevence, řešení problémů a stabilizace a své úsilí v případech, kdy v jiné oblasti vyvstane nová krize, předčasně neukončíme. EU se proto bude nadále podílet na řešení zdoluhavých konfliktů v zemích Východního partnerství. Žádný z těchto konfliktů není omezen pouze na jednu správní úroveň. Konflikty jako ty, které probíhají v Sýrii a v Libyi, často propukají na místní úrovni, ale získávají národní, regionální a globální dimenzi, a proto jsou tak složité. EU tudíž ke konfliktům zaujme *víceúrovňový* přístup a bude vyvíjet činnost na lokální, národní, regionální i globální úrovni. V neposlední řadě je třeba konstatovat, že žádný z těchto konfliktů nevyřeší EU sama. Budeme uplatňovat *vícestranný* přístup se zapojením všech hráčů, kteří jsou do konfliktu zapojeni a jsou klíčoví pro jeho vyřešení. Budeme systematictěji uzavírat partnerství v dotčených oblastech s regionálními a mezinárodními organizacemi, s bilaterálními partnery a občanskou společností. Bude rovněž usilováno o intenzivnější spolupráci na regionální a mezinárodní úrovni. Udržitelného míru lze dosáhnout pouze prostřednictvím komplexních dohod založených na rozsáhlých, hlubokých a trvalých regionálních a mezinárodních partnerstvích.

Preemptivní mír

Je dobře známo, že předcházet konfliktům je účinnější a efektivnější než řešit nastalé krize. Již vzniklé konflikty je s časem stále obtížnější řešit. EU má s preemptivním budováním míru a diplomacií velmi dobré zkušenosti. Zdvojnásobíme tedy své úsilí v oblasti prevence a budeme monitorovat hlavní příčiny konfliktů, jako je porušování lidských práv, nerovnost, tlak spojený se zdroji a změna klimatu, přičemž poslední z jmenovaných je faktor, který znásobuje dotčené hrozby, prohlubuje nedostatek vody a potravin, rozdmýchává pandemie a podněcuje vysídlování.

Včasné varování, po kterém nenásledují urychlená opatření, není příliš přínosné. To znamená, že je třeba pravidelně předkládat zprávy a návrhy Radě, účastnit se preventivní diplomacie a mediace pomocí mobilizace delegací EU a zvláštních zástupců a prohlubovat partnerství s občanskou společností. Musíme vytvořit politickou kulturu, v jejímž rámci se rychleji reaguje na riziko násilných konfliktů.

Bezpečnost a stabilizace

EU se bude systematictěji zapojovat, pokud jde o bezpečnostní rozměr uvedených konfliktů. Evropská bezpečnost a obrana musí být, zcela v souladu s mezinárodním právem, lépe připravena budovat mír, zaručovat bezpečnost a chránit lidské životy, zejména životy civilních obyvatel. EU musí být schopna rychle, odpovědně a rozhodně reagovat na krize, zejména s cílem napomoci boji proti terorismu. Musí být schopna zaručit bezpečnost v návaznosti na uzavření mírových dohod a zřízení přechodných vlád nebo v průběhu jejich vytváření. V případech, kdy k těmto událostem nedojde, by EU měla být připravena podporovat a pomáhat upevňovat místní příměří a současně připravovat cestu pro budování kapacit. Zároveň musí na základě soudržného využívání interních a externích politik bránit šíření vedlejších důsledků nejistoty, která může být důsledkem takových konfliktů, a to například v podobě obchodování s lidmi a nezákonného převaděčství či terorismu.

Objeví-li se vyhlídky na stabilizaci, musí EU oprávněným orgánům umožnit, aby urychleně zajistily pro místní obyvatelstvo základní služby a bezpečnost, a snížily tak riziko návratu násilí a umožnily návrat vysídlených osob. Naším cílem tedy bude zaplnit v rámci naší reakce mezery mezi ukončením násilí a dlouhodobou obnovou a rozvinout dvojí podstatu našeho zapojení, které je založeno na bezpečnosti a rozvoji.

Urovnávání konfliktů

V rámci každé země stížená konflikty bude muset být znovu uzavřena sociální dohoda mezi státem a jeho občany. Unie bude takové úsilí podporovat a bude prosazovat inkluzivní správu věcí veřejných na všech úrovních. Nefunguje-li „ústředí“, samotný přístup shora dolů má pouze omezený dopad. Inkluzivní politické řešení si žádá opatření na všech úrovních. Prostřednictvím SBOP, rozvoje a specializovaných finančních nástrojů spojíme úsilí směřované „shora dolů“ a „zdola nahoru“, čímž podpoříme vybudování udržitelné státnosti založené na místních aktivitách. Práce na místní úrovni – například s místními orgány a obcemi – může pomoci se zajištěním základních služeb pro občany a usnadňuje intenzivnější interakci s domácí občanskou společností. Díky takto zaměřené práci se také zlepší naše místní znalosti, což nám pomůže

rozdílet mezi skupinami, s nimiž budeme jednat bez poskytování podpory, a těmi, které budeme aktivně podporovat coby „ambasatory“ bezpečnosti a usmíření v rámci lidské společnosti.

EU bude také prosazovat inkluzivní správu na všech úrovních pomocí mediace a usnadňování. Zároveň vypracujeme kreativnější přístupy k diplomacii. S tím souvisí také prosazování úlohy žen v rámci mírových úsilí – od provádění rezoluce Rady bezpečnosti OSN o ženách, míru a bezpečnosti po zlepšení vyváženosti postavení žen a mužů uvnitř EU. Zároveň je za tímto účelem třeba systematictěji využívat kulturní, náboženskou, vědeckou a ekonomickou diplomacii při urovnávání konfliktů.

Politická ekonomie míru

EU bude podporovat vytváření prostoru, v němž se může uchytit a upevnit legitimní ekonomika. Uprostřed násilných konfliktů to znamená zajištění přístupu pro humanitární pomoc, aby se umožnilo poskytování základního zboží a služeb. Rovněž to znamená, že je třeba usilovat o rozbití politické ekonomie války a vytvoření podmínek pro existenci legitimních struktur produkce. To si žádá intenzivnější synergie mezi humanitární a rozvojovou pomocí a lepší směřování naší pomoci pro účely poskytování zdravotní péče, vzdělávání, ochrany, základního zboží a legálního zaměstnání. Objeví-li vyhlídky na dosažení stabilizace, může být obchod jdoucí ruku v ruce s rozvojem základem pro dlouhodobé budování míru.

Restriktivní opatření doplněná o diplomatickou činnost jsou klíčovými nástroji k dosažení mírové změny. Mohou sehrát zásadní úlohu při odrazování od vzniku konfliktů, jejich předcházení a řešení. Inteligentní sankce budou v souladu s mezinárodním a unijním právem a budou pečlivě uzpůsobeny a monitorovány, aby podporovaly legitimní hospodářství a nepoškodily místní společnost. V zájmu boje proti nelegální válečné ekonomice musí EU rovněž modernizovat svou politiku v oblasti kontrol vývozu zboží dvojího užití a bojovat proti nelegálnímu obchodu s kulturními statky a přírodními zdroji.

3.4 Kooperativní regionální uspořádání

Ve světě, který je rozpolcen mezi globálními tlaky na jedné straně a místními zpětnými tlaky na straně druhé, nabývá na významu regionální dynamika. Regiony představují jakožto složité systémy sil, interakcí a identity prostory rozhodujícího významu pro správu v decentralizovaném světě. Dobrovolné formy regionální správy umožňují státům a národům lépe zvládnout obavy v oblasti bezpečnosti, využít ekonomických přínosů globalizace, plněji prezentovat svou kulturu a identitu a ovlivnit dění ve světě. To je základní odůvodnění pro mír a rozvoj v EU v 21. století. Proto budeme prosazovat a podporovat kooperativní regionální uspořádání v celém světě, včetně těch nejrozdělenějších oblastí. Regionální uspořádání nemají jednoduchou formu. EU podpoří

tam, kde to bude možné a kde to bude v souladu s našimi zájmy, regionální organizace. Nebudeme usilovat o vývoz našeho modelu, ale spíše hledat vzájemnou inspiraci na základě rozdílných regionálních zkušeností. Kooperativní regionální uspořádání však nejsou tvořena pouze regionálními organizacemi. Prolínají se v nich dvoustranné, subregionální, regionální a meziregionální vztahy. Rovněž hrají roli celosvětových hráčů propojených s regionálními úsilími v oblasti spolupráce. Všechny tyto aspekty společně pak mohou umožnit řešit nadnárodní konflikty, výzvy a příležitosti. V různých regionech světa bude EU sledovat konkrétní cíle. Ve všech regionech budeme investovat do kooperativních vztahů s cílem rychleji dostát společným celosvětovým úkolům.

Evropský bezpečnostní pořádek

Klíčovými prvky evropského bezpečnostního pořádku jsou svrchovanost, nezávislost a územní celistvost států, neporušitelnost hranic a mírové urovnávání sporů. Tyto zásady se vztahují na všechny státy, tedy jak na členské státy, tak i na nečlenské státy EU.

Avšak mír a stabilita v Evropě již nejsou samozřejmostí. Porušování mezinárodního práva ze strany Ruska, destabilizace Ukrajiny a mimo to i vleklé konflikty v širším regionu Černého moře vystavují tlaku samotné základy evropského bezpečnostního uspořádání. EU zůstane jednotná při prosazování mezinárodního práva, demokracie, lidských práv, spolupráce a práva všech zemí na svobodnou volbu své budoucnosti.

Jednou z hlavních strategických výzev představuje způsob, jak přistupovat ke vztahu s Ruskem. Základním kamenem politiky EU ve vztahu k Rusku musí zůstat důsledný a jednotný přístup. Podstatné změny ve vztazích mezi EU a Ruskem jsou podmíněny plným dodržováním mezinárodního práva a zásad, na nichž je postaveno evropské bezpečnostní uspořádání, včetně Helsinského závěrečného aktu a Pařížské charty. Neuznáme protiprávní připojení Krymu Ruskem ani se nesmíříme s destabilizací východní Ukrajiny. Posílíme EU, zvýšíme odolnost našich východních sousedů a podpoříme jejich právo stanovit si svobodně svůj přístup k EU. Současně jsou však EU a Rusko na sobě vzájemně závislé. Proto Rusko zapojíme do diskusí o sporných otázkách a budeme spolupracovat, budou-li naše zájmy společné. Vedle těch zahraničněpolitických otázek, na nichž v současné době spolupracujeme, by se mohlo Rusko rovněž zapojit do některých otázek evropského zájmu, včetně otázky klimatu, Arktidy, námořní bezpečnosti, vzdělávání, výzkumu a přeshraniční spolupráce. Takové zapojení by mělo rovněž zahrnovat hlubší společenské vazby založené na usnadnění pohybu studentů, členů občanské společnosti a podnikatelských subjektů.

S cílem zahrnout celý region bude EU posilovat spolupráci s Radou Evropy a s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. OBSE jakožto celoevropská organizace sahající až do Střední Asie a zahrnující transatlantické vazby tvoří ústřední část evropského bezpečnostního pořádku. EU větší měrou přispěje k činnosti OBSE a posílí s ní spolupráci jakožto s pilířem evropské bezpečnosti.

Mírová a prosperující oblast Středozemního moře, Blízký východ a Afrika

Oblast středozemního moře, Blízký východ a části subsaharské Afriky jsou velmi neklidné a je velmi pravděpodobné, že se situace vyjasní až za několik desítek let. Vyřešení konfliktů a podpora rozvoje a lidských práv v jižních zemích jsou důležité pro řešení hrozby terorismu, demografických výzev, migrace a změny klimatu a k využití příležitosti dosáhnout sdílené prosperity. EU posílí svou podporu regionálním a subregionálním organizacím v Africe a na Blízkém východě, jakož i funkčním formátům spolupráce v regionu, a spolupráci s nimi. Regionální organizace se nicméně nevěnují všem důležitým problémům a některé odrážejí existující rozpory. Proto též budeme pružně postupovat s cílem napomáhat při překonávání rozporů a podporovat regionální aktéry při dosahování konkrétních výsledků. Toho bude dosaženo mobilizací našich dvoustranných a vícestranných politik a rámců, jakož i navazováním partnerství s občanskými společnostmi v regionu.

EU bude postupovat pěti hlavními směry činností. Zaprvé, EU bude v oblasti Maghrebu a Blízkého východu podporovat funkční mnohostrannou spolupráci. Podpoříme praktickou spolupráci v otázkách, jako je ochrana hranic, boj proti nelegálnímu obchodování, boj proti terorismu, nešíření zbraní, zabezpečení vody a potravin, energetika a změna klimatu, infrastruktura a zvládání katastrof, a to mimo jiné prostřednictvím Unie pro Středomoří. Podpoříme dialog a jednání ohledně regionálních konfliktů, jako jsou konflikty v Sýrii a Libyi. Pokud jde o palestinsko-izraelský konflikt, EU bude úzce spolupracovat s „kvartetem“, Ligou arabských států a se všemi klíčovými zúčastněnými stranami s cílem zachovat vyhlídky na životaschopné řešení se dvěma státy založené na hranicích z roku 1967 a na rovnocenných výměnách území a opětovně vytvořit podmínky pro smysluplné jednání. EU bude rovněž prosazovat plné dodržování evropského a mezinárodního práva při prohlubování spolupráce mezi Izraelem a palestinskou samosprávou.

Zadruhé, EU prohloubí odvětvovou spolupráci s Tureckem a současně bude usilovat o ukotvení turecké demokracie v souladu s přístupovými kritérii, a to včetně narovnání vztahů s Kyprem. Proto EU bude postupovat v procesu přistoupení, přičemž bude vyžadovat přísné a spravedlivé dodržování podmínek pro přistoupení, a současně se jednotně aktivně zapojí do dialogu o boji proti terorismu, regionální bezpečnosti a uprchlících. Rovněž budeme pracovat na modernizované

celní unii a na liberalizaci víz a budeme s Tureckem dále spolupracovat v oblasti vzdělávání, energetiky a dopravy.

Zatřetí, EU bude uplatňovat vyváženou angažovanost v oblasti Perského zálivu. Bude pokračovat ve spolupráci s Radou pro spolupráci v Zálivu a s jednotlivými státy Perského zálivu. Na základě dohody s Íránem o jaderném programu a jejího provádění rovněž postupně zapojí Írán v takových oblastech, jako je obchod, výzkum, životní prostředí, energetika, boj proti nelegálnímu obchodování, migrace a sociální výměny. Prohloubí dialog s Íránem a zeměmi Rady pro spolupráci v Zálivu, pokud jde o regionální konflikty, lidská práva a boj proti terorismu, s cílem usilovat o předcházení šíření již existujících krizí a podporovat prostor pro spolupráci a diplomacii.

Začtvrté, vzhledem ke stále větší provázanosti mezi severní a subsaharskou Afrikou a mezi Africkým rohem a Blízkým východem bude EU prosazovat spolupráci napříč těmito subregiony. Mimo jiné bude podporovat třístranné vztahy v oblasti Rudého moře mezi Evropou, Africkým rohem a Perským zálivem s cílem řešit společné výzvy v oblasti bezpečnosti a využít hospodářských příležitostí. To znamená systematické řešení otázek s přeshraničním dopadem v severní a západní Africe i v regionu Sahelu a Čadského jezera, a to prostřednictvím těsnějších vazeb s Africkou unií, Hospodářským společenstvím států západní Afriky (ECOWAS) a skupinou G5 Sahel.

A jako poslední bod, budeme investovat do míru a rozvoje v Africe, což bude investice do naší vlastní bezpečnosti a prosperity. Zintenzivníme spolupráci s Africkou unií, jakož i s Hospodářským společenstvím států západní Afriky, Mezivládním úřadem pro rozvoj ve východní Africe a s Východoafrickým společenstvím, a podpoříme je. Musíme zvýšit své úsilí, pokud jde o podporu růstu a zaměstnanosti v Africe. Dohody o hospodářském partnerství mohou urychlit africkou integraci a mobilitu a napomoci plné a vyvážené účasti Afriky na globálních hodnotových řetězcích. Pro podporu udržitelného rozvoje je rovněž potřeba zásadní navýšení evropských investic v Africe. Výrazněji provážíme naše politiky v oblasti obchodu, rozvoje a bezpečnosti v Africe a úsilí v oblasti rozvoje spojíme s činnostmi v oblasti migrace, zdraví, vzdělávání, energetiky a klimatu, vědy a technologie, a to zejména s cílem lépe zabezpečit potraviny. Budeme pokračovat v podpoře úsilí o mír a bezpečnost v Africe a napomáhat africkým organizacím v jejich činnosti v oblasti předcházení konfliktům, boje proti terorismu a organizované trestné činnosti, migrace a správy hranic. Budeme tak činit prostřednictvím diplomacie, SBOP a rozvoje, jakož i svěrenských fondů na podporu regionálních strategií.

Těsnější transatlantické vztahy

EU bude dále investovat do pevných transatlantických vazeb, a to jak s Jižní, tak i Severní Amerikou. Pevné transatlantické partnerství prostřednictvím organizace NATO a se Spojenými státy i s Kanadou nám pomůže posílit odolnost, řešit konflikty a přispět k účinné globální správě věcí veřejných. NATO je pro jeho členy základem euroatlantické bezpečnosti již téměř 70 let. Zůstává nejsilnější a nejefektivnější vojenskou aliancí na světě. EU prohloubí své partnerství s NATO prostřednictvím rozvoje koordinované obranné schopnosti, souběžných a synchronizovaných cvičení a vzájemně se posilujících akcí zaměřených na budování kapacit našich partnerů, boj proti hybridním a kybernetickým hrozbám a prosazování námořní bezpečnosti.

EU a USA budou společně usilovat o transatlantické partnerství v oblasti obchodu a investic (TTIP). Podobně jako komplexní dohoda o hospodářské a obchodní spolupráci (CETA) s Kanadou je TTIP dokladem transatlantického odhodlání naplňovat sdílené hodnoty a je signálem naší ochoty realizovat ambiciózní obchodní agendu založenou na pravidlech. Pokud jde o širší bezpečnostní agendu, Spojené státy budou i nadále naším hlavním partnerem. EU prohloubí spolupráci se Spojenými státy a Kanadou při činnostech v oblasti zvládání krizí, boje proti terorismu, kybernetických otázek, migrace, energetiky a klimatu.

V širším atlantickém prostoru Unie rozšíří spolupráci a vybuduje silnější partnerství s Latinskou Amerikou a Karibikem založené na sdílených hodnotách a zájmech. Vytvoří mnohostranné vazby se Společenstvím latinskoamerických a karibských států (CELAC) a s různými regionálními uskupeními podle jejich konkurenčních výhod. Posílíme politický dialog a spolupráci v oblasti migrace, námořní bezpečnosti, ochrany mořského života, změny klimatu a energetiky, odzbrojování, nešíření zbraní a kontroly zbrojení a v boji proti organizované trestné činnosti a terorismu. Budeme usilovat o uzavření dohody o volném obchodu s Mercosurem, navážeme na dohodu o politickém dialogu a spolupráci s Kubou a budeme investovat do prohloubení sociálně-ekonomických vazeb se zeměmi Latinské Ameriky a Karibiku zjednodušením vízového režimu, studentskými výměnami, twinningovou a výzkumnou spoluprací a technickými projekty. Rovněž aktivně podpoříme sjednávání mírových dohod v regionu a jejich provádění, jak už to činíme v Kolumbii.

Propojená Asie

Mezi evropskou prosperitou a asijskou bezpečností je přímá spojitost. S ohledem na to, jakou ekonomickou váhu Asie pro EU představuje, což platí i obráceně, jsou mír a stabilita v Asii

předpokladem pro naši prosperitu. Prohloubíme hospodářskou diplomacii a zintenzivníme naši bezpečnostní roli v Asii.

Ve vztazích s Čínou bude EU vycházet z respektování právního státu, doma i na mezinárodní úrovni. Vůči čínské orientaci na západ v oblasti konektivity budeme zastávat soudržný přístup maximalizací potenciálu platformy pro konektivitu mezi EU a Čínou a rámců procesu ASEM a EU–ASEAN. EU rovněž prohloubí obchod a investice s Čínou, přičemž bude usilovat o rovné podmínky, příslušnou ochranu práv duševního vlastnictví, větší spolupráci v oblasti špičkových technologií a dialog o hospodářské reformě, lidských právech a opatřeních v oblasti klimatu. Současně EU prohloubí svou ekonomickou diplomacii v regionu a bude usilovat o ambiciózní dohody o volném obchodu se strategickými partnery jako jsou Japonsko a Indie, jakož i s členskými státy ASEAN, a to s konečným cílem dosáhnout dohody mezi EU a ASEAN.

Vyvineme rovněž politicky vyváženější přístup k Asii s cílem významněji v praxi přispívat k asijské bezpečnosti. Rozšíříme naše partnerství, mimo jiné v oblasti bezpečnosti, s Japonskem, Korejskou republikou, Indonésií a dalšími zeměmi. Budeme i nadále podporovat procesy budování státu a usmiřování v Afghánistánu ve spolupráci s našimi regionálními a mezinárodními partnery. Budeme prosazovat nešíření zbraní na Korejském poloostrově. Ve východní a jihovýchodní Asii budeme prosazovat svobodu plavby, trvat na respektování mezinárodního práva, včetně mořského práva a příslušných rozhodčích řízení, a budeme podporovat mírové urovnávání námořních sporů. Poskytneme pomoc při budování námořních kapacit a podpoříme regionální bezpečnostní strukturu v čele s ASEAN. Ve Střední a jižní Asii prohloubíme spolupráci v boji proti terorismu, obchodování s lidmi a v oblasti migrace a zároveň posílíme dopravu, obchod a energetickou propojenost. V indo-pacifickém a východoasijském regionu bude EU prosazovat lidská práva a podporovat přechod k demokracii jako v Myanmaru/Barmě.

Spolupráce v Arktidě

Vzhledem k tomu, že součástí Arktidy jsou tři členské státy EU a dva členové Evropského hospodářského prostoru, má EU strategický zájem na tom, aby Arktida zůstala oblastí nízkého napětí vyznačující se probíhající spoluprací zajišťovanou Arktickou radou, dobře fungujícím právním rámcem a stabilní politickou a bezpečnostní spoluprací. EU k tomu přispěje zintenzivněním úsilím, pokud jde o opatření v oblasti klimatu a environmentální výzkum, udržitelný rozvoj, telekomunikace a vyhledávací a záchranné služby, jakož i konkrétní spolupráci s arktickými státy, institucemi, původními obyvateli a místními komunitami.

3.5 Globální správa a řízení pro 21. století

Bez globálních norem a prostředků pro jejich prosazování jsou naše klíčové zájmy – mír a bezpečnost, prosperita a demokracie – v ohrožení. Vedena hodnotami, na jejichž základě je založena, usiluje EU o celosvětový pořádek, který vychází z mezinárodního práva, včetně zásad Charty OSN, které zajišťují mír, lidská práva, udržitelný rozvoj a trvalý přístup k celosvětovým veřejným statkům. Tento závazek znamená, že spíše než o prosté zachování stávajícího systému usiluje o změnu. EU bude usilovat o silnou OSN, která bude základem mnohostranného pořádku založeného na pravidlech, a bude rozvíjet globálně koordinované mechanismy reakce s mezinárodními a regionálními organizacemi, státy a nestátními subjekty.

Reformy: Angažovanost v zájmu globální správy a řízení se musí projevit v odhodlání reformovat OSN, včetně Rady bezpečnosti, jakož i mezinárodní finanční instituce. Vyhýbání se změně představuje riziko, že dojde k rozrušení těchto institucí a objeví se alternativní uskupení na úkor všech členských států EU. EU bude hájit zásady povinnosti odpovídat se za učiněné kroky, reprezentativnosti, odpovědnosti, účinnosti a transparentnosti. Praktický význam těchto zásad bude konkretizován případ od případu. Budeme i nadále vyzývat členy Rady bezpečnosti OSN, aby nehlasovali proti věrohodným návrhům rezolucí týkajících se včasných a rozhodných opatření k zabránění či ukončení masově páchaných hrůzných činů. Na mnohostranných fórech – a zejména v OSN, mezinárodních finančních institucích a mezinárodních soudních organizacích – bude EU mluvit důraznějším hlasem, jednat viditelněji a soudržněji. Budeme usilovat o stále jednotnější zastoupení eurozóny v Mezinárodním měnovém fondu.

Investice: Věřit v OSN znamená investovat do ní, zejména do udržování, zprostředkování a budování míru a jejích humanitárních funkcí. EU a její členské státy, které jsou již dnes na prvním místě mezi přispěvateli do humanitárních agentur OSN, budou do jejich práce investovat i nadále. Společná bezpečnostní a obranná politika (SBOP) by mohla i dále asistovat mírovým operacím OSN a doplňovat je prostřednictvím překlenovacích, stabilizačních nebo jiných operací. EU také posílí součinnost s mírovým úsilím OSN větší koordinací při plánování, rozvoji a ukončování misí SBOP zaměřených na budování kapacit v nestabilních prostředích.

Provádění: EU provede své závazky v oblasti udržitelného rozvoje a změny klimatu, a půjde tak příkladem. EU zvýší financování opatření v oblasti klimatu, bude oblast klimatu dále začleňovat do jednání v mezinárodních fórech, zvyšovat ambice pro přezkum stanovený v Pařížské dohodě, a usilovat o snižování nákladů na čistou energii. Cíle udržitelného rozvoje (SDG) budou podkladem pro partnerství po skončení platnosti dohody z Cotonou a motorem reformy rozvojové politiky, včetně Evropského konsensu o rozvoji. Provádění SDG bude navíc vyžadovat změnu ve všech vnitřních i vnějších politikách, což podnítl vznik partnerství veřejného a soukromého sektoru a

zhodnotí zkušenost Evropské investiční banky (EIB) při poskytování technické pomoci a budování kapacit v rozvojových zemích a v zemích se středními příjmy.

Prohlubování: EU jakožto největší světová ekonomika hraje primární úlohu ve světovém obchodu a investicích, tedy v oblastech, kde pravidla mohou být dále prohloubena. Naše prosperita závisí na otevřeném ekonomickém systému založeném na pravidlech, v němž panují skutečně rovné podmínky a který naše ekonomická diplomacie bude dále prosazovat. Budeme usilovat o komplexní dohody o volném obchodu s USA, Japonskem, Mercosurem, Indií, ASEAN a dalšími jakožto o stavební kameny světového volného obchodu. Ambiciózní dohody založené na vzájemných přínosech, jako jsou TTIP a CETA, mohou podpořit mezinárodní regulační normy, ochranu spotřebitele a rovněž pracovní, environmentální, zdravotní a bezpečnostní normy. Obchodní dohody nové generace, které zahrnou služby, digitální ekonomiku, energetiku a suroviny, mohou snížit právní fragmentaci a překážky, jakož i regulovat přístup k přírodním zdrojům. EU zajistí, že všechny její obchodní dohody budou naplňovány tak, aby se Světová obchodní organizace (WTO) opět dostala do středu globálních jednání. Se zájmem EU o otevřený a spravedlivý ekonomický systém souvisí potřeba celosvětového námořního růstu a bezpečnosti při zajištění otevřených a chráněných oceánských a námořních cest, které jsou pro obchod a přístup k přírodním zdrojům klíčové. EU přispěje k celosvětové námořní bezpečnosti zhodnocením své zkušenosti z Indického oceánu a Středomoří a prozkoumáním možností v Guinejském zálivu, Jihočínském moři a Malackém průlivu. Ve své roli zajišťovatele celosvětové námořní bezpečnosti bude EU usilovat o další rozšíření a provádění Úmluvy OSN o mořském právu, včetně jejich mechanismů urovnávání sporů. Budeme také prosazovat zachování a udržitelné využívání mořských zdrojů a biologické rozmanitosti a růst modré ekonomiky, a to úsilím o zaplnění právních mezer a zvyšováním povědomí a vědomostí o oceánech.

Rozšiřování: Budeme usilovat o rozšíření dosahu mezinárodních norem, režimů a institucí. Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů je i do budoucna rostoucí hrozbou pro Evropu i celý svět. EU bude důrazně podporovat rozšiřování členství v mnohostranných dohodách o odzbrojování, nešíření zbraní a kontrole zbrojení a příslušných režimů, o jejich globální platnost, plné provádění a prosazování. Použijeme všech prostředků, které máme k dispozici, abychom přispěli k vyřešení krizí plynoucích z šíření zbraní, jak jsme to úspěšně učinili při jednání o íránském jaderném programu. EU se bude aktivně účastnit režimů kontroly vývozu, posilovat společná pravidla, která upravují vývozní politiky členských států v oblasti vojenského vybavení a technologií, včetně vybavení a technologií dvojího užití, a podporovat orgány kontrolující vývoz ve třetích zemích a technické orgány, které zajišťují režimy kontroly zbrojení. EU bude rovněž prosazovat odpovědnost za ochranu, mezinárodní humanitární právo, mezinárodní právo v oblasti lidských práv a mezinárodní trestní právo. Budeme podporovat Radu OSN pro lidská práva a

prosazovat co nejširší akceptování pravomoci Mezinárodního trestního soudu a Mezinárodního soudního dvora.

Rozvoj: Na rozhraní globálních záležitostí musí dojít k dalšímu rozvoji pravidel s cílem zajistit bezpečnost a udržitelný přístup k celosvětovým veřejným statkům. EU bude progresivním kybernetickým aktérem chránícím naše klíčová aktiva a hodnoty v digitálním světě, zejména podporou svobodného a zabezpečeného globálního internetu. Zapojíme se do kybernetické diplomacie a budování kapacit s našimi partnery a budeme usilovat o uzavření dohod o odpovědném chování států v kyberprostoru na základě stávajícího mezinárodního práva. Budeme podporovat mnohostrannou digitální správu a rámec pro globální spolupráci v oblasti kybernetické bezpečnosti, přičemž budeme respektovat volný tok informací. Pokud jde o vesmír, budeme prosazovat samostatnost a zabezpečení našich kosmických služeb a pracovat na zásadách odpovědného chování ve vesmíru, což by mohlo vést k přijetí dobrovolného mezinárodního kodexu chování. V energetice budeme podporovat mnohostranné mechanismy zaměřené na zajištění udržitelných energetických vzorců, a to jak rozvojem našich vlastních udržitelných politik, tak i prohlubováním dialogu s významnými spotřebiteli a výrobcí energie. V oblasti zdraví budeme usilovat o účinnější prevenci globálních pandemií, jejich odhalování a reakci na ně. Globální pravidla jsou nutná i v oblasti biotechnologií, umělé inteligence, robotiky a dálkově řízených systémů, aby bylo možné zabránit souvisejícím bezpečnostním rizikům a využít jejich hospodářský přínos. U všech těchto otázek bude EU podporovat výměny s příslušnými mnohostrannými fóry s cílem přispět k průkopnickému rozvoji pravidel a vytvářet partnerství na rozhraní globálních záležitostí.

Partnerství: EU půjde příkladem v oblasti globální správy. Výsledků však nemůže dosáhnout sama. Její úlohou bude tvorba programu, propojování, koordinace a napomáhání v rámci propojené sítě aktérů. Naváže partnerství se státy a organizacemi, ale i se soukromým sektorem a občanskou společností. V převážné většině záležitostí spojených s globální správou budeme spolupracovat s OSN jakožto rámcem mnohostranného systému a hlavním partnerem Unie, s dalšími hlavními partnery, například s USA, s regionálními organizacemi a s podobně smýšlejícími a strategickými partnery v Asii, Africe a Severní a Jižní Americe. EU bude rovněž investovat do stěžejních nestátních aktérů, zejména v rámci občanské společnosti. Globální občanská společnost i přes narůstající represe roste a rozvíjí nové druhy aktivismu. EU zdokonalí nástroje na ochranu aktérů z řad občanské společnosti, zejména obránců lidských práv, a na posílení jejich postavení, a podpoří tak energickou občanskou společnost na celém světě.

Způsob, jakým bude účinná globální správa realizována, se může v jednotlivých případech lišit. V případě kybernetické bezpečnosti se globální správa opírá o progresivní spojení států, mezinárodních organizací, průmyslu, občanské společnosti a technických odborníků. Pokud jde o námořní multilateralismus, EU bude spolupracovat s OSN a jejími specializovanými agenturami, s NATO, našimi strategickými partnery a sdružením ASEAN. V případě humanitární činnosti, udržitelného rozvoje a změny klimatu se EU spojí s OSN a skupinou G20, jakož i s novými dárci, občanskou společností a soukromým sektorem. V oblasti boje proti terorismu prohloubíme náš dialog s OSN a současně navážeme širší partnerství se státy, regionálními organizacemi, občanskou společností a soukromým sektorem v otázkách, jako je boj proti násilnému extremismu a financování terorismu.

4. Od vize k činům

Pro dosažení našich priorit přistoupíme k soudržné a koordinované mobilizaci našich jedinečných sítí, našeho hospodářského významu a všech nástrojů, které máme k dispozici. Abychom však naše cíle splnili, musíme společně investovat do vytvoření důvěryhodné, pohotové a propojené Unie.

Důvěryhodná Unie

Pro vytvoření zodpovědného vztahu se světem má důvěryhodnost zásadní význam. Důvěryhodnost EU závisí na naší jednotě, našich mnoha úspěších, naší trvalé přitažlivosti, na účinnosti a soudržnosti našich politik a dodržování našich hodnot. Silnější Unie vyžaduje investice do všech rozměrů zahraniční politiky, od výzkumu a klimatu po infrastrukturu a mobilitu, od obchodu a sankcí po diplomacii a rozvoj.

V tomto nestabilním světě měkká síla nestačí: musíme posílit naši důvěryhodnost v oblasti bezpečnosti a obrany. Aby bylo možné reagovat na vnější krize, budovat kapacity našich partnerů a chránit Evropu, členské státy musí přidělovat dostatečné výdaje na obranu, co nejúčinněji využívat zdroje a plnit společný závazek, podle něhož bude 20 % výdajů z rozpočtu na obranu určeno na nákup vybavení a výzkum a technologie. Schopnosti by měly být rozvíjeny s maximální interoperabilitou a společnými rysy a pokud možno by měly být poskytnuty na podporu EU, NATO, OSN a dalšího mnohonárodnostního úsilí. Rada se dohodne na odvětvové strategii, jež by měla dále určit civilně-vojenskou úroveň ambicí, úkoly, požadavky a priority v oblasti schopností založené na této strategii, již nyní však lze zdůraznit některé z těchto oblastí v souladu se závazky učiněnými Evropskou radou.

Zaprvé, evropská bezpečnost se opírá o lepší a sdílená posuzování vnitřních a vnějších hrozeb a výzev. V Evropě je nutné zlepšit monitorování a kontrolu toků, které mají dopad na bezpečnost. To vyžaduje investice do zpravodajství, pozorování a průzkumu, včetně systémů dálkově řízených letadel, satelitních komunikací a autonomního přístupu do vesmíru a trvalého pozorování Země. Pokud jde o boj proti terorismu, členské státy musí provést právní předpisy v oblasti výbušnin, střelných zbraní a jmenné evidence cestujících a musí také investovat do schopností pro odhalování a přeshraniční sledování zbraní. Zadruhé, Evropa musí investovat do digitálních schopností v zájmu zabezpečení dat, sítí a kritické infrastruktury v evropském digitálním prostoru. V zájmu zlepšení naší odolnosti musíme rozvíjet schopnosti v oblasti důvěryhodných digitálních služeb a produktů a kybernetických technologií. Prostřednictvím spolupráce při výzkumu a rozvoji, odborné přípravy, cvičení a programů veřejných zakázek budeme podporovat výraznější investice a dovednosti v členských státech. Zatřetí, pokud jde o špičkové vojenské schopnosti, členské státy potřebují pro reakci na vnější krize a ochranu Evropy veškeré hlavní vybavení. To znamená disponovat plným spektrem pozemních, leteckých, kosmických a námořních schopností, včetně strategických podpůrných schopností.

Členské státy budou muset v zájmu získání a zachování mnohých z těchto schopností přejít k obranné spolupráci jako normě. Členské státy i nadále nezávisle rozhodují o oblasti obrany: pro řešení nedostatků v oblasti schopností jsou však vnitrostátně zaměřené obranné programy nedostačující. Pro dosažení našich společných referenčních hodnot, včetně 35% podílu celkových výdajů na vybavení vyčleněného na společné zadávání zakázek, musíme ještě ujit velký kus cesty. Přístup k obranné spolupráci založený na dobrovolnosti musí být převeden do skutečného závazku. Větší soudržnosti při obranném plánování a rozvoji schopností by mohlo být dosaženo prostřednictvím každoročního koordinovaného procesu přezkumu na úrovni EU určeného k projednání plánů členských států v oblasti vojenských výdajů. Tento proces by měl být plně soudržný s procesem obranného plánování NATO. Evropská obranná agentura (EDA) hraje klíčovou roli prostřednictvím posilování plánu rozvoje schopností, plnění úlohy rozhraní mezi členskými státy a Komisí a pomoci poskytované členským státům při rozvoji schopností vyplývajících z politických cílů stanovených ve strategii.

Obranná spolupráce mezi členskými státy bude systematicky podporována. Pravidelná posuzování referenčních hodnot EDA mohou mezi členskými státy vytvořit pozitivní vzájemný tlak. Zcela zásadní význam při rozvoji obranných schopností, které Evropa potřebuje, má však financování obranného výzkumu a technologií ze strany EU, jež se nejprve odrazí ve střednědobém přezkumu víceletého finančního rámce a poté v plnohodnotném programu v rámci příštího rozpočtového cyklu.

Udržitelný, inovativní a konkurenceschopný evropský obranný průmysl je nezbytný pro strategickou nezávislost Evropy a pro důvěryhodnou SBOP. Může také podpořit růst a zaměstnanost. Pevná evropská obranná, technologická a průmyslová základna vyžaduje spravedlivý, fungující a transparentní vnitřní trh, bezpečnost dodávek a strukturovaný dialog s průmyslovými odvětvími důležitými z hlediska obrany. Kromě toho může zajištění účasti malých a středních podniků v odvětví obrany zlepšit inovace a investice do vojenských technologií zítřka.

Pohotová Unie

Žijeme ve světě předvídatelné nepředvídatelnosti. Připravíme se proto, abychom rychleji a pružněji reagovali na nám neznámou budoucnost. Pohotovější Unie vyžaduje změnu. Potřebujeme ji v diplomacii, SBOP a rozvoji, jakož i v investicích do znalostní základny, o niž se opírá naše vnější činnost.

Zaprvé, naše diplomatická činnost musí plně vycházet z Lisabonské smlouvy. Zahraniční politika EU není vystoupením jednoho hráče: je to orchestr, který usiluje o tentýž výsledek. Naše různorodost představuje obrovskou výhodu za předpokladu, že jsme jednotní a pracujeme koordinovaným způsobem. Spolupráce mezi členskými státy může posílit naše vztahy ve světě. Vysoká představitelka může z pověření Rady vyzvat členský stát nebo skupinu členských států, jež jsou ochotné a schopné poskytnout příspěvek, k provádění dohodnutých postojů Rady. Vysoká představitelka poskytuje Radě úplné informace a zajišťuje soudržnost s dohodnutými politikami EU.

Zadruhé, SBOP musí být rychlejší a účinnější. Evropa musí být připravena urychleně reagovat na krize v plném souladu s Chartou OSN. Členské státy proto musí prostřednictvím výcviku a cvičení posílit schopnost nasazení a interoperabilitu svých sil. Kapacitu rychlé reakce musíme rozvíjet také řešením procedurálních, finančních a politických překážek, které brání nasazování bojových skupin, omezují vytváření sil a snižují účinnost vojenských operací SBOP. Současně musíme dále rozvíjet naše civilní mise, které jsou pro SBOP příznačné, a to podporou vytváření sil, jejich rychlejším nasazováním a zajišťováním odpovídající odborné přípravy založené na celounijních vzdělávacích programech. Pohotová SBOP vyžaduje také zjednodušení naší institucionální struktury. Musíme posílit struktury pro plánování a provádění operací a budovat těsnější vazby mezi civilními a vojenskými strukturami a misemi, přičemž musíme mít na paměti, že mohou být nasazeny v témže vojenském kontextu. V této oblasti by měly být prozkoumány možnosti posílené spolupráce mezi členskými státy. Pokud bude tato spolupráce úspěšná a bude se v průběhu času opakovat, mohla by nabýt strukturovanější podoby a plně využít potenciálu Lisabonské smlouvy.

Zatřetí, rozvojová politika bude flexibilnější a lépe sladěná s našimi strategickými prioritami. Znovu potvrdíme kolektivní závazek dosáhnout cíle, jímž je oficiální rozvojová pomoc (ORP) ve výši 0,7 % hrubého národního důchodu (HND), v souladu se zásadami Výboru pro rozvojovou pomoc. Finanční prostředky na rozvoj musí být stabilní, avšak včasné využívání podpory EU může být omezeno dlouhými programovými cykly, které také mohou snižovat naše zviditelnění a účinek našeho působení. Omezené částky pro činnosti na místě, především na podporu předcházení konfliktům a na podporu občanské společnosti, by měly být k dispozici flexibilnějším způsobem. Napříč Komisí bude flexibilita zabudována do našich finančních nástrojů; prostředky nepřidělené na závazek v konkrétním roce bude možné přenést do následujících let a použít pro účely reakce na krize. To také pomůže zaplnit mezery mezi finančními nástroji a rozpočtovými položkami. Současně nadešel čas k tomu, aby bylo zváženo v zájmu soudržnosti a flexibility snížení počtu nástrojů a zároveň zvýšení celkové částky určené na rozvoj.

Pohotově reagující vnější činnost se musí opírat o silnou znalostní základnu. Cílené přístupy týkající se odolnosti, předcházení konfliktům a jejich řešení vyžadují hlubší informovanost o situaci. EU bude investovat do ESVČ a lépe koordinovat napříč orgány a členskými státy. Dát naše rozdílné národní kultury do služeb našich společných zájmů představuje výzvu, avšak zásobárna talentů, kterou máme k dispozici, je bezkonkurenční. Abychom toho využili v nejvyšší možné míře, budeme investovat do lidí, a především do lidí působících přímo na místě. To znamená vybavit naše delegace potřebnými odbornými znalostmi, včetně znalostí odvětvové problematiky a znalostí v místních jazycích, ocenit zkušenosti z určitého regionu i zkušenosti s ním, posílit politické sekce delegací a povzbuzovat operační personál, aby své odborné znalosti využíval více politicky. Znamená to také posílit účast žen při tvorbě zahraniční politiky. Znamená to investovat do systému včasného varování EU v případě konfliktů a zajistit, aby veškeré naše vnější působení vnímavě reagovalo na konflikty a dbalo na dodržování práv. Rovněž budeme pokračovat v rozsáhlejší sdílení informací a společném podávání zpráv, vypracovávání analýz a plánování reakcí mezi velvyslanectvími členských států, delegacemi EU, útvary Komise, zvláštními zástupci EU a misemi SBOP. Budeme podporovat vzájemné posilování účinků našich aktivit s aktivitami regionálních a mezinárodních organizací, občanské společnosti, akademické sféry, skupin odborníků a soukromého sektoru. Budeme tak činit tradičními cestami, tj. dialogem, spoluprací a podporou, i novými způsoby, jako jsou výměny, přidělení k personálu a společná zařízení nebo mobilizace znalostí a kreativity v našem systému.

Propojená Unie

Naše vnější činnost bude propojenější. V průběhu let byly v tomto směru podniknuty důležité kroky: mezi ně patří institucionální inovace, jako je Lisabonskou smlouvou vytvořená „zdvojená“ funkce vysokého představitele a místopředsedy Komise a Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ). Silná ESVČ spolupracující s dalšími orgány EU je základem konzistentní úlohy EU ve světě. Součástí úsilí o soudržnost jsou také politické inovace typu „komplexního přístupu ke konfliktům a krizím“ a společného plánování v oblasti rozvojové spolupráce, jež je třeba dále posilovat. Nové oblasti naší propojené vnější činnosti zahrnují diplomacii v oblasti energetiky, kulturní diplomacii a ekonomickou diplomacii.

Lépe prosperující Unie vyžaduje, aby byly hospodářské priority stanoveny ve vztazích se všemi zeměmi a regiony a byly integrovány do vnějších dimenzí všech vnitřních politik. Lépe prosperující Unie vyžaduje větší koordinaci mezi EU a členskými státy, EIB a soukromým sektorem. Příležitosti k vytvoření této soudržnosti představují rovněž cíle udržitelného rozvoje. Jejich uskutečňování přinese soudržnost mezi vnitřní a vnější dimenzí našich politik i mezi finančními nástroji. Umožní nám rovněž vytvořit nové způsoby, jak kombinovat granty, půjčky a partnerství veřejného a soukromého sektoru. Cíle udržitelného rozvoje nás rovněž motivují k rozšíření a uplatňování zásady soudržnosti politik ve prospěch rozvoje i na další oblasti politiky a podporují společné analýzy a zapojení napříč útvary Komise, orgány a členskými státy.

Naše vnitřní a vnější politiky musí být lépe propojeny. Například migrace je jevem, jenž vyžaduje kombinaci politik, která je vyvážená, dodržuje lidská práva a zabývá se otázkou řízení migračních toků i strukturálními příčinami. To znamená, že je třeba překonat roztržičnost vnějších politik, které se migrace týkají. Zejména vytvoříme silnější vazby mezi úsilím v humanitární oblasti a úsilím v oblasti rozvoje prostřednictvím společné analýzy rizik, jakož i v oblasti víceletého plánování a financování. Zvýšíme také citlivost různých vnějších politik a nástrojů – od diplomacie a SBOP přes rozvoj až po změnu klimatu – vůči otázkám migrace a zajistíme jejich soudržnost s vnitřními politikami v oblasti správy hranic, vnitřní bezpečnosti, azylu, zaměstnanosti, kultury a vzdělávání.

Terorismus, hybridní hrozby a organizovaná trestná činnost neznají z hlediska bezpečnosti hranice. To vyžaduje těsnější institucionální sepětí mezi naší vnější činností a vnitřním prostorem svobody, bezpečnosti a práva. Užším vazbám napomohou společná zasedání Rady a společné pracovní skupiny ESVČ a Komise. Rovněž obranná politika musí být lépe propojena s politikami zabývajícími se vnitřním trhem, průmyslem a vesmírem. A propojenější by mělo být také úsilí členských států: musí být posílena spolupráce mezi našimi službami v oblasti vymáhání práva, soudními orgány a zpravodajskými službami. Musíme naplno využívat potenciál Europolu a

Eurojstvu a poskytovat větší podporu Středisku EU pro analýzu zpravodajských informací. Musíme zadávat a koordinovat zpravodajské informace získané z evropských databází a využívat informační a komunikační technologie – včetně analýzy dat velkého objemu – k zajištění hlubší informovanosti o situaci. Naši občané musí být lépe chráněni také ve třetích zemích prostřednictvím společných plánů pro nepředvídané události a cvičení v oblasti reakce na krize, jež budou probíhat mezi členskými státy.

Naše bezpečnostní a rozvojové politiky musí být lépe propojeny. Mise SBOP zaměřené na budování kapacit musí být koordinovány s činností Komise v bezpečnostním sektoru a v oblasti právního státu. Budování kapacit na podporu bezpečnosti a rozvoje může hrát klíčovou úlohu v posilování a zlepšování schopností našich partnerů při předcházení krizím a reakcích na ně a bude vyžadovat finanční podporu ze strany EU. Naše mírová politika musí rovněž zajistit hladší přechod od krátkodobého krizového řízení k dlouhodobému budování míru, a zabránit tak vzniku mezer uvnitř cyklu konfliktu. Dlouhodobé práce zaměřené na preemptivní mír, odolnost a lidská práva musí být svázány s reakcí na krize prostřednictvím humanitární pomoci, SBOP, sankcí a diplomacie.

V neposlední řadě budeme systematicky zohledňovat otázku lidských práv a rovnosti žen a mužů v jednotlivých politických odvětvích a orgánech a zasazovat se o intenzivnější koordinaci v digitálních záležitostech. V rámci ESVČ i Komise je v těchto oblastech zapotřebí větší informovanosti a odborných znalostí. Lepší koordinace mezi orgány by rovněž vedla k posílení soudržnosti a šíření osvědčených postupů, a napomohla nám tak v budování silnější Unie a odolnějšího, pokojnějšího a udržitelnějšího světa.

Další postup

Tato strategie se opírá o vizi a ambici silnější Unie, která je ochotná a schopná zajistit významný přínos pro své občany i pro svět. Nyní ji musíme rychle proměnit v činy. Zaprvé, znovu přezkoumáme stávající odvětvové strategie a vytvoříme a zavedeme nové tematické či geografické strategie souladu s politickými prioritami této globální strategie. Prvním krokem v této činnosti musí být, že se všichni relevantní aktéři okamžitě dohodnou na jasných postupech a harmonogramech. Zadruhé, globální strategie EU bude sama vyžadovat pravidelný přezkum prováděný v konzultaci s Radou, Komisí a Evropským parlamentem. Každoročně zhodnotíme aktuální stav strategie a upozorníme na oblasti, kde je nutné usilovat o další uplatňování. A v neposlední řadě: kdykoli to budou EU a její členské státy považovat za nezbytné k tomu, aby Unie dokázala účinně řešit problémy, bude zahájen nový proces strategické reflexe. Naši občané si zasluhují skutečnou Unii, která zodpovědnou angažovaností a v partnerství s ostatními prosazuje naše společné zájmy.